

SEKSTING WŚRÓD POLSKIEJ MŁODZIEŻY

Wyniki badania ilościowego

Fundacja Dzieci Niczyje

2014

Autorzy:

Szymon Wójcik

Katarzyna Makaruk

Badania współfinansowane ze środków programu Komisji Europejskiej Safer Internet w ramach projektu Polish Safer Internet Centre

Realizacja badań: GfK Polonia

Copyright © 2014 Fundacja Dzieci Niczyje

Fundacja Dzieci Niczyje

03-926 Warszawa, ul. Walecznych 59

Tel. (22) 616 02 68; fdn@fdn.pl; www.fdn.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Cele badań	4
3. Metoda badawcza	5
4. Wyniki	7
5. Podsumowanie i wnioski	14
Aneks – kwestionariusz ankiety	15

1. Wprowadzenie

Seksting to niebezpieczne zjawisko przesyłania treści o charakterze erotycznym, głównie swoich nagich lub półnagich zdjęć, za pomocą internetu i telefonu komórkowego. Jest ono popularne głównie wśród nastolatków, przede wszystkim z powodu chęci rozrywki, początku fascynacji seksem, zainteresowania płcią przeciwną, braku doświadczenia, ciekawości czy nieśmiałości. Konsekwencje tego zjawiska mogą być bardzo poważne. Niejednokrotnie wysłane znajomemu czy przyjacielowi zdjęcie było przez niego wykorzystywane i trafiało do publicznego obiegu w celu żartu, ośmieszenia czy zemsty po tym jak osoba, która udostępniła zdjęcie zerwała ze swoją dziewczyną czy chłopakiem. Często są również przypadki szantażu, w których odbiorca tego typu zdjęć grozi ich ujawnieniem i opublikowaniem w internecie, próbując skłonić w ten sposób ofiarę do określonego zachowania¹.

2. Cele badań

Głównym celem przeprowadzonego badania było określenie skali występowania zjawiska sekstingu wśród polskiej młodzieży. Badanie miało charakter ilościowy i było to jedno z pierwszych badań ilościowych poświęconych temu problemowi w Polsce.

Szczegółowe cele badawcze to określenie

- powszechności zjawiska sekstingu wśród polskiej młodzieży;
- częstości otrzymywania wiadomości sekstingowych przez młodzież
- skali otrzymywania wiadomości sekstingowych przez młodzież
- kategorii osób wysyłających wiadomości sekstingowe
- motywacji osób wysyłających wiadomości sekstingowe
- skali występowania negatywnych konsekwencji sekstingu

¹ Polskie Centrum Programu Safer internet, www.saferinternet.pl

3. Metoda badawcza

Badanie zostało zrealizowane metodą CAWI (ankieta internetowa) przez agencję badawczą GfK Polonia. Respondentami były osoby wylosowane w panelu internetowym będącym bazą osób, które zgodziły się uczestniczyć w badaniach GfK Polonia i przekazały swój adres mailowy. Rekrutacja do panelu odbywa się w trakcie badań face to face (np. omnibus), poprzez rekomendacje naszych panelistów, oraz online.

Zaproszenie do badania wysłano do 1863 osób w wieku 15-19 lat. Ostatecznie uzyskano 503 kompletne kwestionariusze i stopień realizacji próby (response rate) na poziomie 27%. Aby zwiększyć reprezentatywność uzyskanej próby badawczej zastosowano procedurę ważenia analitycznego, tak aby dopasować ją do cech demograficznych populacji użytkowników internetu (pod kątem płci i miejsca zamieszkania). Strukturę próby przed i po ważeniu przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Struktura próby badawczej

	Przed ważeniem	Po ważeniu
Płeć		
Mężczyzna	162	252
Kobieta	341	251
Wiek		
15 lat	6	4
16 lat	39	39
17 lat	106	89
18 lat	259	237
19 lat	93	134
Miejsce zamieszkania		
wieś	155	251
miasta do 50 tys. mieszkańców	139	101
miasta do 200 tys. mieszkańców	96	75
miasta pow. 200 tys. mieszkańców	113	75
RAZEM	503	503

Respondenci wypełniali kwestionariusz liczący 8 pytań, który stanowi aneks do niniejszego raportu. Badanie zostało zrealizowane we wrześniu 2014. Konstrukcja poszczególnych pytań w ankiecie została opracowana przez zespół Fundacji Dzieci Niczyje w oparciu o dotychczasowe badania przeprowadzane w innych krajach w szczególności w USA².

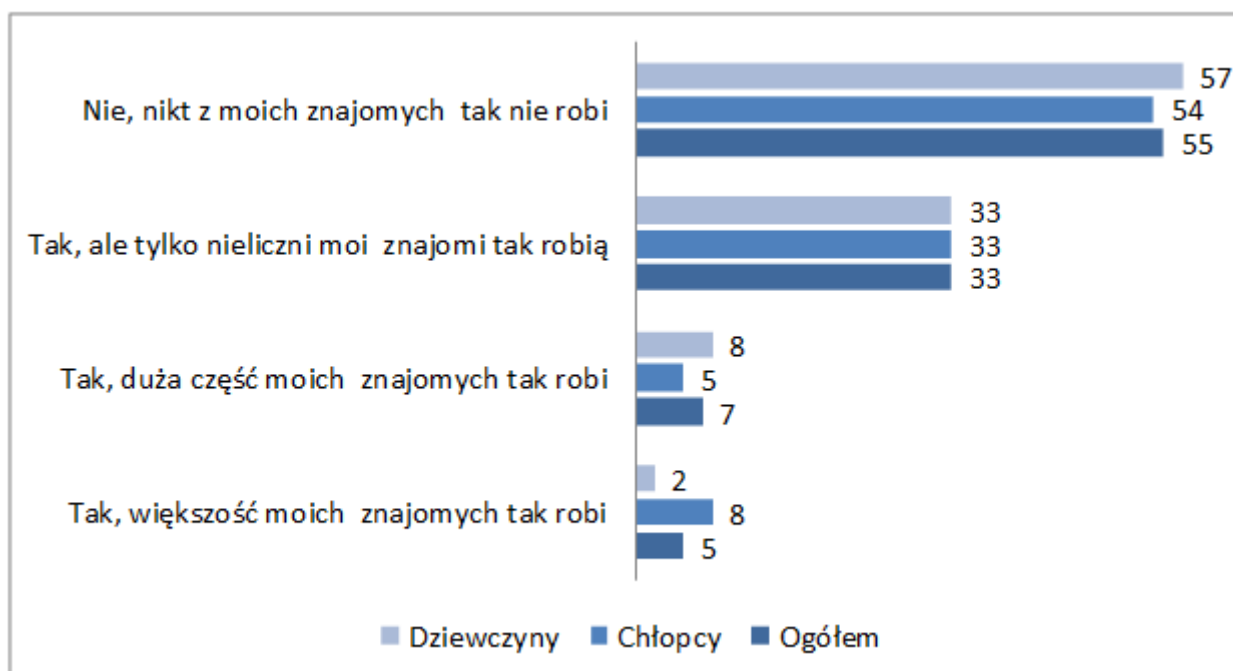
Zastosowana metoda nie jest z pewnością optymalna i wiąże się z pewnymi ograniczeniami badawczymi. Zarówno sposób rekrutacji uczestników badania, jak i stosunkowo niski stopień realizacji próby (dużo odmów udziału w badaniu) mogą skutkować obniżoną reprezentatywnością badania, a co za tym idzie obniżoną trafnością. Należy jednak zaznaczyć, że przy tematach drażliwych (a z takim mieliśmy do czynienia w tym przypadku) wskaźnik odmowy w badaniu zawsze jest wysoki. Oprócz tego trafność badania jest obniżona ze względu na niedoreprezentowane pewnych grup (przede wszystkim chłopców), ale ten problem jest kompensowany poprzez procedurę ważenia statystycznego. Oczywiście, niezbędne są dalsze badania, ponieważ pełna weryfikacja uzyskanych danych jest możliwa tylko w odniesieniu do wyników innych badań na ten sam temat.

² Por. Kimberly J. Mitchell, David Finkelhor, Lisa M. Jones and Janis Wolak, *Prevalence and Characteristics of Youth Sexting: A National Study*, "Pediatrics" Volume 129, Nr 1, 2012, s. 13-22.

4. Wyniki

Pierwsze pytanie dotyczyło ogólnego zdania badanych na temat powszechności zjawiska w ich środowisku społecznym. Celowo nie zapytaliśmy o ich zdanie na temat powszechności sekstingu w ogóle, gdyż wtedy respondenci mogliby kierować się bardziej obrazem medialnym, czy zasłyszonym niż bezpośrednim doświadczeniem (wyk. 1).

Wykres 1. Czy zdarza się, że twoi znajomi przesyłają sobie za pomocą telefonu lub internetu zdjęcia lub filmy przedstawiające ich nago lub prawie nago? (N=503, dane w %)

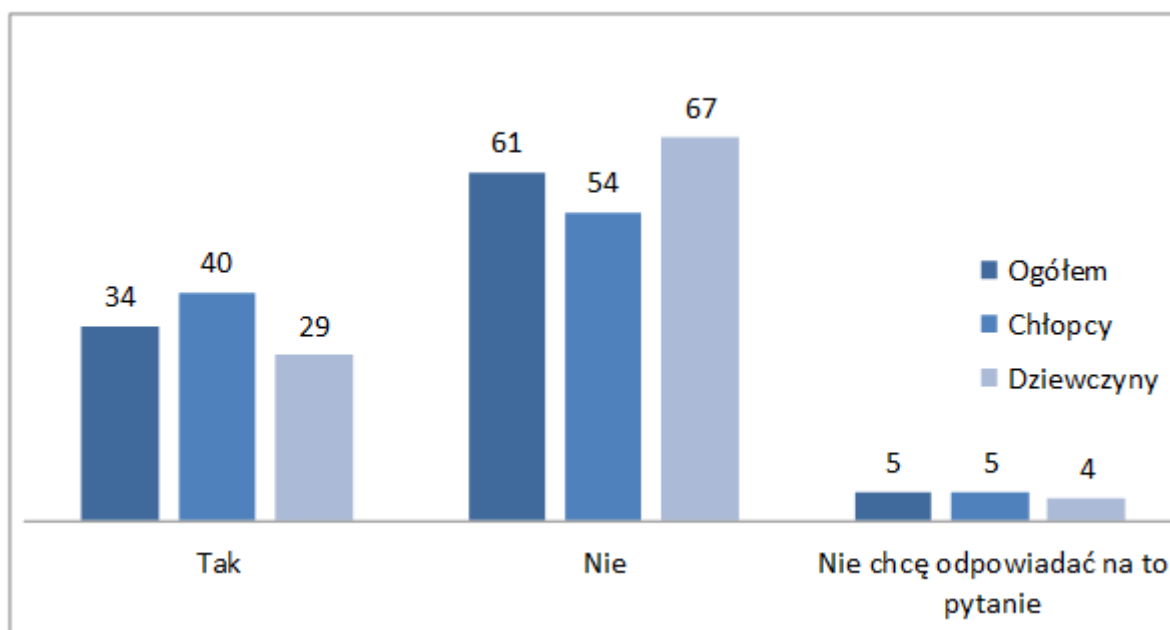

Nieznaczna większość (55%) respondentów nigdy nie spotkała się bezpośrednio z tym zjawiskiem. Mniej więcej jedna trzecia (33%) przyznała, że robią tak nieliczne osoby z ich grona znajomych. Odpowiednio 7% i 5% przyznało że w seksting angażuje się duża część oraz większość znajomych. W tej ostatniej grupie przeważali chłopcy. Co ciekawe, przy bliższej analizie, okazało się, że także w grupie osób deklarujących, że „nikt z moich znajomych tak nie robi” znaleźli się respondenci którzy z kolei sami deklarowali otrzymywanie i wysyłanie takich materiałów.

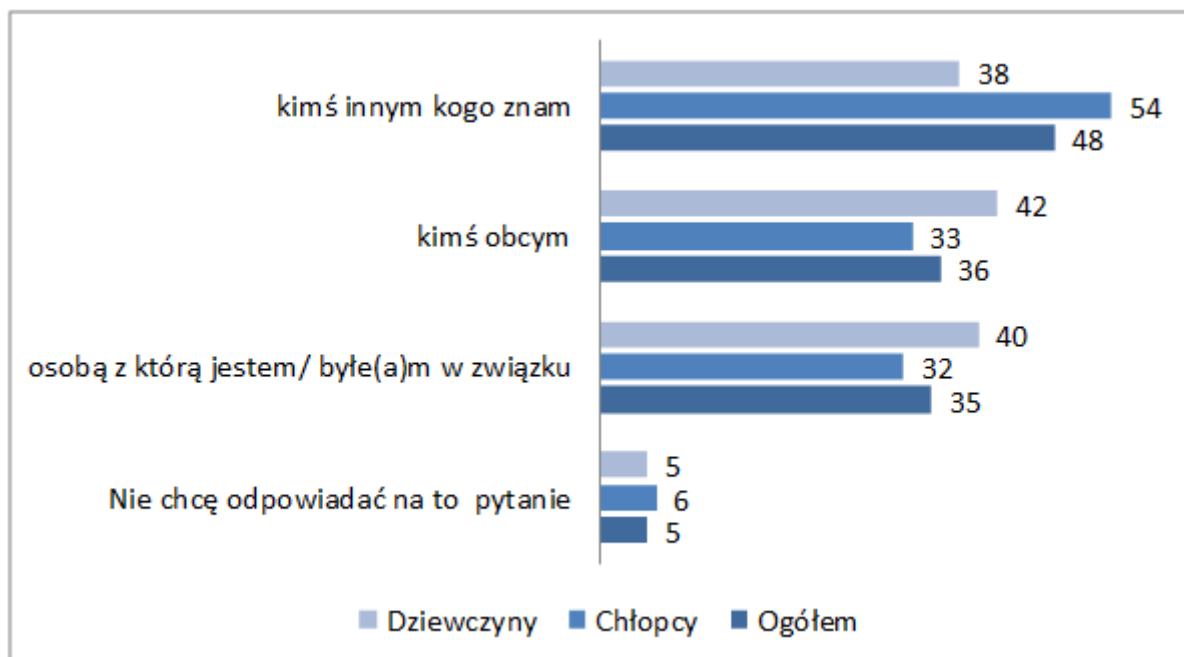
Drugie pytanie dotyczyło otrzymywania wiadomości sekstingowych, na których widać było nagiego lub prawie nagiego nadawcę (wyk. 2). Warto podkreślić, że pytaliśmy tu o otrzymanie takiej wiadomości kiedykolwiek w swoim życiu. Ogółem pozytywnie odpowiedziała na to pytanie ponad jedna trzecia badanych (34%). Wśród chłopców odsetek

ten był dużo wyższy i wyniósł aż 40%, z kolei wśród dziewcząt odbiorcami takich wiadomości było 29%. Potwierdza to częstą diagnozę, że adresatami takich wiadomości częściej są chłopcy, choć odsetek dziewcząt także wydaje się być zaskakująco wysoki. Oprócz tego 5% respondentów odmówiło odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 2. Czy kiedykolwiek otrzymała(a)s od kogoś za pomocą telefonu lub internetu zdjęcie lub film przedstawiający go nago lub prawie nago? (N=503, dane w %)

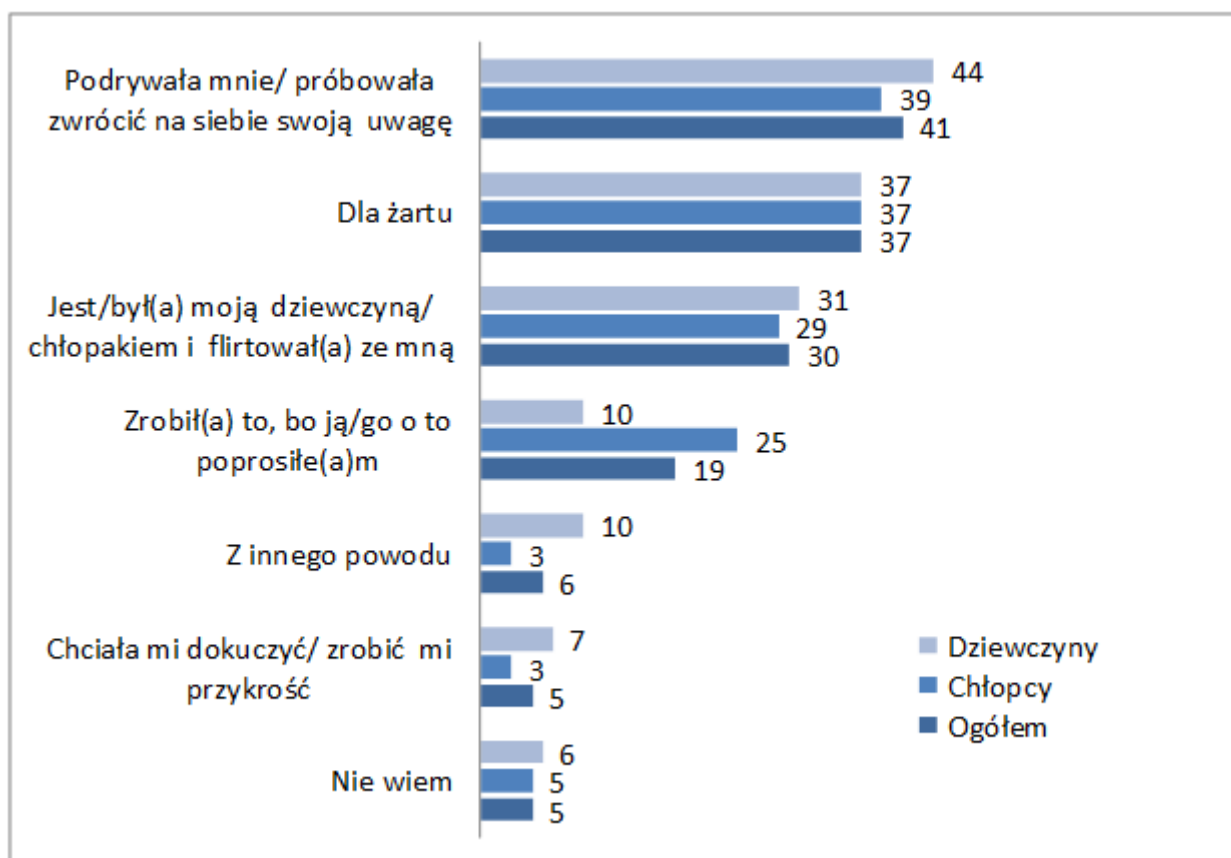
Osobom które przyznały, że otrzymały takie wiadomości (173 respondentów) zadano szereg dodatkowych pytań. Pierwsze z nich dotyczyło tego, do jakiej kategorii zaliczyliby nadawcę bądź nadawców wiadomości (wyk. 3). Wbrew pierwotnym oczekiwaniom, najwięcej osób (48%) wskazało na kategorię osoby znajomej, ale nie będącej z nią w związku. Co niepokojące, na drugim miejscu znalazły się osoby zupełnie obce (36% przypadków). Dopiero na trzecim miejscu znalazła się odpowiedź, że była to osoba z którą respondent był w związku (35%). Trzeba jednak zauważyć że wyniki były zróżnicowane, jeśli chodzi o płeć. Dziewczeta częściej wskazywały na swojego chłopaka (40%), choć jeszcze częściej dostawały takie zdjęcia od obcych osób (42%). Wydaje się, że za odpowiedziami, że zdjęcia przesyłały obce osoby mogą stać takie formy komunikacji, jak internetowe czaty i wideoczaty gdzie prośby o przesyłanie intymnych zdjęć kierowane do zupełnie obcych osób nie należą do rzadkości. Analizując powyższe wyniki można też stwierdzić że wielu z respondentów otrzymało wiadomości sekstingowe więcej niż raz, ponieważ wskazali kilka różnych osób, które przesyłały im takie wiadomości.

Wykres 3. Kim była ta osoba? (N=173, dane w %)

Jeśli chodzi o domniemane powody przesyłania zdjęć, zanotowano duże zróżnicowanie. Respondenci wybierali wszystkie możliwe odpowiedzi z kafeterii (wyk. 4). Najczęstszym wskazywanym powodem (41%) była próba zwrócenia na siebie uwagi (podrywanie). Tę odpowiedź nieco częściej wybierały respondentki, co oznacza, że przesyłanie zdjęć sekstingowych jako próba nawiązanie relacji, częściej jest stosowane przez chłopców, choć różnica ta nie jest istotna statystycznie. Druga najczęściej wybierana odpowiedź (37%) to kategoria „dla żartu”. Oczywiście trudno jednoznacznie określić, co kryje się za tymi odpowiedziami – wymagałoby to pogłębionych badań jakościowych. Można domniemywać, że chodzi tu o sytuacje niejednoznaczne, w których nie mamy do czynienia z flirtem lub podrywaniem lub takie w których respondent tak naprawdę nie był w stanie określić, dlaczego przesłano mu takie zdjęcie. Dopiero na trzecim miejscu wymieniano sytuację, w której chodziło o flirt z aktualną dziewczyną chłopakiem (30%). Na czwartym miejscu znalazła się odpowiedź, że zdjęcie otrzymano w odpowiedzi na prośbę wyrażoną przez respondenta (19%). Ta odpowiedź częściej padała ze strony chłopców (wśród tych, którzy otrzymali zdjęcia, jedna czwarta sama o nie prosiła) niż dziewcząt i była to różnica istotna statystycznie. 6% respondentów zadeklarowało „inny powód”. W takim przypadku, w ankiecie prosiliśmy o doprecyzowanie tego powodu. Analiza uzyskanych odpowiedzi pokazuje, że we wspomnianej kategorii „inne” najczęstszym motywem była chęć „pochwalenia się własnym ciałem”. W niektórych odpowiedziach zostało to rozwinięte jako chęć prezentacji efektów narzuconej sobie diety bądź treningu na siłowni. Pojawił się też

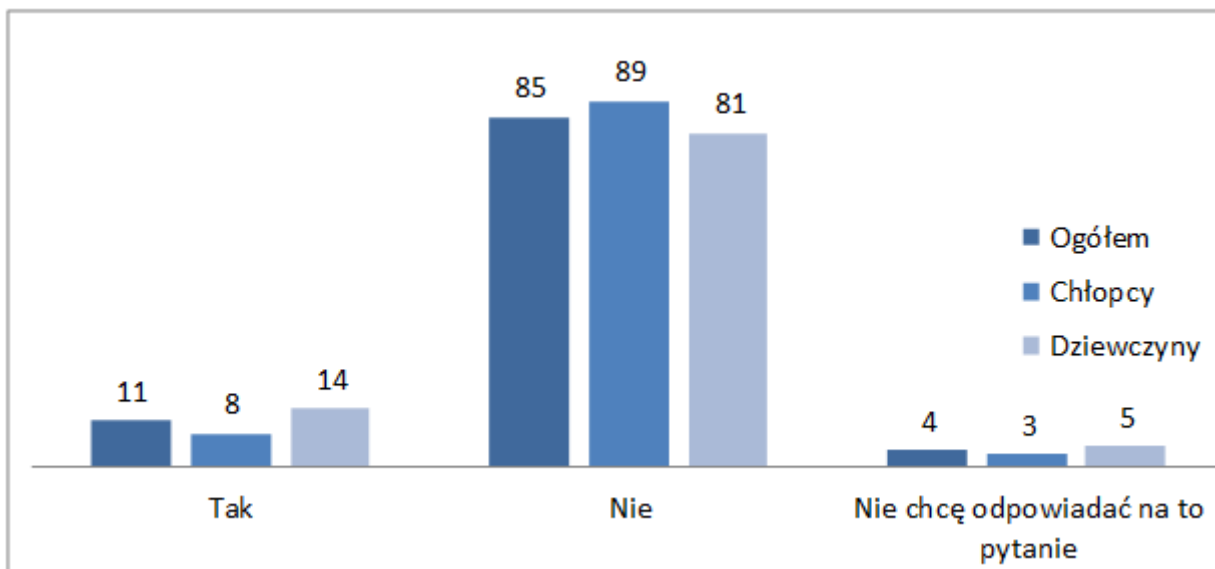
wariant, w którym zdjęcie wysyłane było po to, aby druga osoba „oceniła” ciało sfotografowanego. Ostatnim, najrzadziej wybieranym, motywem była chęć dokuczenia lub zrobienia przykrości (5%). Także ta kategoria może być wieloznaczna. Potencjalną sytuacją tego typu jest np. wysyłanie swoich nagich zdjęć byłemu lub niedoszłemu partnerowi bądź partnerce.

Wykres 4. Z jakiego powodu, twoim zdaniem, ta osoba przesłała Ci takie zdjęcie lub film? (N=173, dane w %)

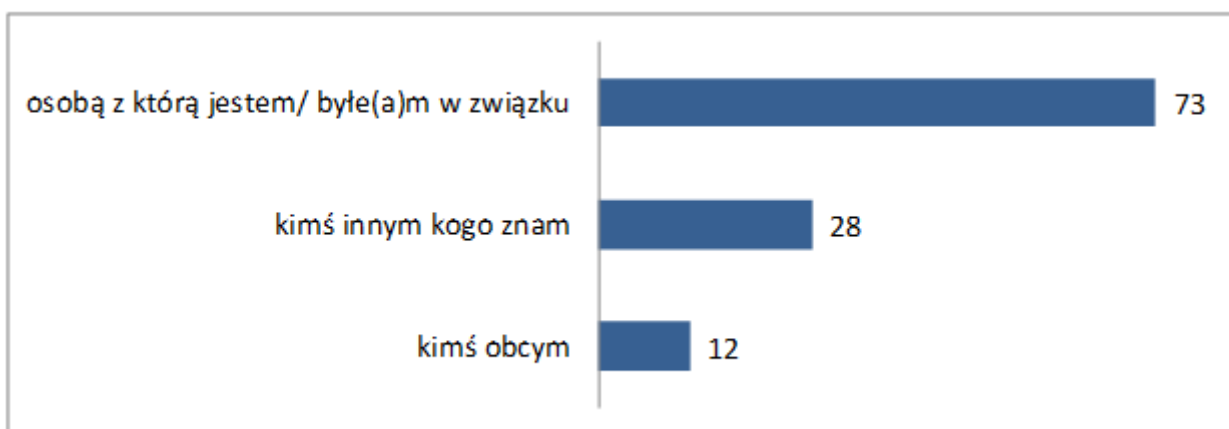
Kolejną częścią ankiety były pytania o to, czy respondenci sami wysyłali swoje nagie lub prawie nagie zdjęcia. Odsetek osób wysyłających był niższy niż tych, które takie zdjęcia otrzymały i wynosił 11% (wyk. 5). Należy przy tym pamiętać, że – mimo zachowania anonimowości – nie wszyscy respondenci mogli chcieć przyznać się do takich zachowań. Stosunkowo duża część respondentów (4%) wybrała też odpowiedź „Nie chce odpowiadać na to pytanie”. Zgodnie z tym, czego można było się spodziewać, większy odsetek wysyłających odnotowano w grupie dziewczyn (14% w porównaniu do 8% wśród chłopców). Także więcej dziewczyn wybrało opcję „Nie chce odpowiadać na to pytanie”.

Wykres 5. Czy kiedykolwiek wysłał(a)ś komuś za pomocą telefonu lub internetu zdjęcie lub film przedstawiający ciebie nago lub prawie nago? (N=503, dane w %)

Grupa osób, która odpowiedziała pozytywnie na pytanie o wysyłanie własnych zdjęć lub filmów, została następnie zapytana o to, komu wysyłali te zdjęcia i jakie mieli motywy (wyk. 6 i wyk. 7). W odniesieniu do pierwszej kwestii najczęściej wybieraną odpowiedzią była osoba, z którą respondent jest lub był w związku (73%). Nieco ponad jedna czwarta (28%) spośród tych którzy wysłali swoje zdjęcia, wysłało je do innej znajomej osoby, a tylko 12% do zupełnie obcej osoby. Warto zauważyć, że była to kolejność odmienna niż w przypadku pytania o nadawców.

Wykres 6. Kim była ta osoba? (N=54, dane w %)

Jeśli chodzi o powody, wyniki pozostawały zgodne z odpowiedziami na poprzednie pytanie (wyk. 7). Najczęściej wskazywano na flirt z aktualną dziewczyną/chłopakiem (69%). Na drugim miejscu znalazły się próby zwrócenia na siebie uwagi i podrywania (40%). Na trzecim miejscu znalazła się odpowiedź „Zrobię(am) to, bo mnie poprosił(a)” – wybrało ją aż 30% osób, które wysłały swoje zdjęcie lub film. Ze względu na ogólną niską liczebność grupy wysyłających nie zostały przeprowadzone analizy w podziale na płeć czy inne zmienne.

Wykres 7. Z jakiego powodu wysłał(a)s takie zdjęcie lub film? (N=54, dane w %)

Istotne dane przynosi natomiast analiza tego, czy osoby które wysłały wiadomości sekstingowe to te same osoby, które je otrzymywały i *vice versa*. Tabela 2 pokazuje wzajemne zależności pomiędzy odpowiedziami na obydwa pytania. Zostawiając na boku osoby, które nie chciały odpowiadać na jedno bądź drugie pytanie, respondentów można zasadniczo podzielić na cztery grupy:

1. Największa grupa (58%) to osoby nie zaangażowane w żaden sposób w seksting, które ani nie wysłały, ani nie odebrały takich wiadomości.
2. Druga co do liczebności grupa (niemal jedna czwarta badanych - 24%) to osoby, które otrzymały kiedykolwiek taką wiadomość, ale same nigdy jej nie wysłały.
3. Trzecia grupa, do której należy 9% badanych, to osoby, które zarówno otrzymywały takie wiadomości, jak i wysłały.
4. Wreszcie ostatnia, najmniej liczna grupa (2%) to osoby, które same wysłały taką wiadomość, ale nigdy nie były odbiorcami.

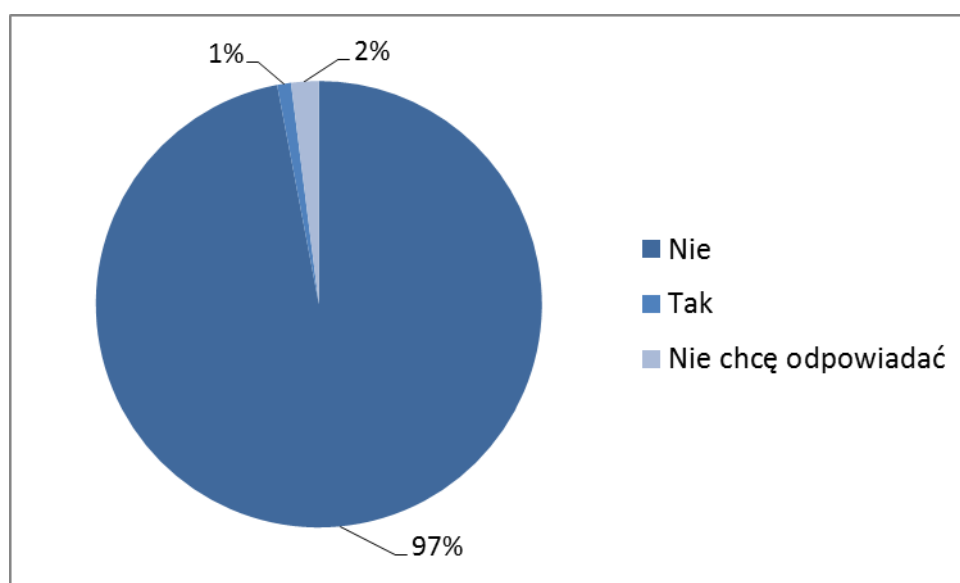
Podsumowując, można stwierdzić, że osoby które wysyłały swoje zdjęcia w przeważającej większości także je otrzymywały.

Tabela 2. Wysyłający i odbierający wiadomości sekstingowe (wartości procentowe odnoszą się do całej próby N=503)

		Czy kiedykolwiek wysłał(a)ś komuś za pomocą telefonu lub internetu zdjęcie lub film przedstawiający Ciebie nago lub prawie nago?		
		Tak	Nie	Nie chcę odpowiadać
Czy kiedykolwiek otrzymał(a)ś od kogoś za pomocą telefonu lub internetu zdjęcie lub film przedstawiający go nago lub prawie nago?	Tak	8,84%	24,42%	1,22%
	Nie	1,71%	58,12%	0,92%
	Nie chcę odpowiadać	0,24%	2,33%	2,18%

Ostatnie pytanie skierowane do osób, które wysyłały kiedykolwiek takie wiadomości dotyczyło tego, czy spotkały ich w związku z tym jakiegokolwiek negatywne konsekwencje. Zdecydowana większość (97%) respondentów zaprzeczyła. Jedyna osoba, która zdecydowała się sprecyzować odpowiedź pozytywną, napisała o bezprawnym upublicznieniu wysłanego przez siebie zdjęcia. W świetle uzyskanych danych takie przypadki stanowią jednak znikomą część wszystkich sytuacji wysyłania swoich intymnych zdjęć.

Wykres 8. Czy w wyniku tej sytuacji spotkało Cię coś przykrego lub złośliwego? (N=54, dane w %)

5. Podsumowanie i wnioski

Badanie przyniosło podstawowe dane ilościowe o skali zjawiska sekstingu, czyli przesyłania nagich lub półnagich zdjęć za pośrednictwem telefonu lub internetu wśród polskich nastolatków w wieku 15-19 lat. Najważniejsze ustalenia badawcze można podsumować następująco:

- Ponad połowa badanych (55%) deklaruje, że „nikt z ich znajomych” nie wysyła takich materiałów. 45% deklaruje, że przynajmniej niektórzy ich znajomi tak robią.
- Nieco ponad jedna trzecia respondentów (34%) deklaruje, że choć raz w życiu otrzymała wiadomość tego typu. Odsetek ten jest większy wśród chłopców.
- Nadawcami takich wiadomości najczęściej byli znajomi, a najpopularniejszym motywem „podrywanie”, czy próba zwrócenia na siebie uwagi.
- W znaczącym procencie przypadków nadawcami były także zupełnie obce osoby.
- Co dziewiąty nastolatek (11%) deklaruje, że sam wysłał taką wiadomość ze swoim zdjęciem bądź filmem. Odsetek ten był wyższy wśród dziewcząt.
- Odbiorcami wiadomości był najczęściej chłopak/dziewczyna respondenta i były one wysyłane przede wszystkim w ramach flirtu w związku.
- Tylko 1% osób spośród tych, którzy wysłali zdjęcia, zadeklarowało, że spotkały ich z tego powodu coś przykrego.

Aneks – kwestionariusz ankiety

Czasami ludzie wymieniają się swoimi intymnymi zdjęciami.

1) Czy zdarza się, że twoi znajomi przesyłają sobie za pomocą telefonu lub internetu zdjęcia lub filmy przedstawiające ich nago lub prawie nago?

- a) Tak, większość moich znajomych tak robi
- b) Tak, duża część moich znajomych tak robi
- c) Tak, ale tylko nieliczni moi znajomych tak robią
- d) Nie, nikt z moich znajomych tak nie robi

2) Czy kiedykolwiek otrzymał(a)ś od kogoś za pomocą telefonu lub internetu zdjęcie lub film przedstawiający go nago lub prawie nago?

- a) Tak
- b) Nie →przejdź do P5
- c) Nie chcę odpowiadać na to pytanie

3) Kim była ta osoba? *Jeżeli zdarzyło się to wielokrotnie, zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi*

- a) osobą z którą jestem/byłem(a)m w związku
- b) kimś innym kogo znam
- c) kimś obcym
- d) Nie chcę odpowiadać na to pytanie

4) Z jakiego powodu, twoim zdaniem, ta osoba przesłała Ci takie zdjęcie lub film? *Jeżeli zdarzyło się to wielokrotnie, zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi*

- a) Podrywała mnie/ próbowała zwrócić na siebie swoją uwagę
- b) Jest/był(a) moją dziewczyną/ moim chłopakiem i flirtował(a) ze mną
- c) Zrobił(a) to, bo ją/go o to poprosiłem(a)m
- d) Dla żartu
- e) Chciała mi dokuczyć/ zrobić mi przykrość
- f) Z innego powodu → Jakiego?
- g) Nie wiem

5) Czy kiedykolwiek wysłał(a)ś komuś za pomocą telefonu lub internetu zdjęcie lub film przedstawiający ciebie nago lub prawie nago?

- a) Tak
- b) Nie →koniec ankiety
- c) Nie chcę odpowiadać na to pytanie

6) Z jakiego powodu wysłał(a)ś takie zdjęcie lub film? *Jeżeli zdarzyło się to wielokrotnie, zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi*

- a) Podrywałem(a)m ją/go / próbowałem(a)m zwrócić na siebie jej/jego uwagę
- b) Jest/był(a) moją dziewczyną/ moim chłopakiem i flirtowałem(a)m z nią/nim
- c) Zrobiłem(a)m to, bo mnie o to poprosił(a)
- d) Dla żartu
- e) Chciałem(a)m jej/mu dokuczyć/ zrobić jej/mu przykrość
- f) f)Z innego powodu → Jakiego?
- g) Nie wiem

7) Kim była ta osoba? *Jeżeli zdarzyło się to wielokrotnie, zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi*

- a) osobą z którą jestem/byłem(a)m w związku
- b) kimś innym kogo znam
- c) kimś obcym
- d) Nie chcę odpowiadać na to pytanie

8) Czy w wyniku tej sytuacji spotkało Cię coś przykrego lub złośliwego?

- a) Tak→ Opisz proszę tę sytuację
- b) Nie
- c) Nie chcę odpowiadać na to pytanie